

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ-2025

УДК 378.091.12:005.336.5-057.875
ББК 74.489.4
А 43

Затверджено вченою радою гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії від 29 січня 2025 року, протокол № 6.

Актуальні питання професійного становлення сучасної молоді :
збірник наукових праць студентів / упорядники Л. Циганюк, Л. Качуринець.
Хмельницький : ХГПА, 2025. Вип. IV. 498 с.

Рецензенти:

Бучківська Г. В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, декан гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, професор кафедри образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та технологій, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Спілки дизайнерів, Всеукраїнської спілки автентики;

Онищук М. І. – директор Хмельницького обласного науково-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України, член Всеукраїнської музичної спілки.

©Циганюк Л.І., 2025
©Качуринець Л.В., 2025

Козяр Лілія. Фортепіанний ансамбль як важливий етап музичного становлення юного піаніста.....	370
Колодій Ірина, Водяна Валентина. Розспівки як засіб формування вокально-хорових навичок учнів молодших класів.....	374
Корець Богдан. Особливості професійних компетентностей педагога-тренера в роботі колективу спортивно-бального танцю.....	379
Костич Анастасія. Роль мультимедійних технологій у творчому розвитку учнів ЗЗСО.....	383
Крантова Інна. Характеристика методів практичного навчання мистецтву образотворення у НУШ.....	391
Кудлюк Аня. Виховний потенціал музичної класики.....	396
Ліпінська Анастасія. Переваги та ризики використання електронних підручників на уроках образотворчого мистецтва у НУШ.....	401
Марковська Уляна. Теоретико-практичні аспекти опанування народним мистецтвом у 1–4 класах.....	406
Мицюк Софія. Методика формування у молодших школярів інтересу до народного танцю.....	412
Онищук Марія. Творчість Богдани Фільц для дітей шкільного віку.....	424
Племяник Віталій. Діяльнісний підхід у навчанні як ресурс якісної підготовки майбутніх учителів історії та громадянської освіти.....	429
Портнов Сергій. Значення українського народно-академічного інструментального виконавства у формуванні культурного середовища сучасної молоді.....	434
Посулько Юлія. Інноваційні підходи до використання наочності на уроках образотворчого мистецтва.....	439
Ростецький Борис Роман, Водяна Валентина. Інтеграція хорового співу в міждисциплінарне навчання середньої школи.....	444
Сарвілова Софія. Інноваційний підхід до розвитку творчих здібностей учнів старших класів засобами музично-театральної діяльності.....	449

ІНТЕГРАЦІЯ ХОРОВОГО СПІВУ В МІЖДИСЦИПЛІНАРНЕ НАВЧАННЯ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Борис Роман Ростецький,

студент III курсу бакалаврату

спеціальності 014.13 Середня освіта. Музичне мистецтво

факультету мистецтв

Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Валентина Водяна

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти

Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

У статті розглядається інтеграція хорового співу в міждисциплінарне навчання середньої школи. Обговорюються можливості його використання для поєднання мистецтва, науки та гуманітарних дисциплін, що сприяє гармонійному розвитку учнів. Висвітлюються переваги такого підходу, виклики його впровадження та пропонуються шляхи їх подолання, зокрема підготовка педагогів і залучення цифрових технологій.

Ключові слова: *середня освіта, музичне мистецтво, хоровий спів, міждисциплінарне навчання, емоційний розвиток, освітні технології, інтеграція мистецтва, гармонійний розвиток.*

У сучасній освіті все більшого значення набуває міждисциплінарний підхід, що сприяє формуванню цілісного світогляду в учнів. Одним із перспективних інструментів для реалізації цього підходу є хоровий спів. Він не лише розвиває музичні здібності, а й може стати ключовим елементом інтеграції різних навчальних дисциплін, відкриваючи нові можливості для взаємодії мистецтва, науки та гуманітарних предметів.

Різні аспекти впливу хорового співу на розвиток учнів активно досліджуються як українськими, так і зарубіжними науковцями. В Україні цю тему висвітлюють такі дослідники, як Л. Масол (Масол, 2019), яка розглядає інтеграцію мистецтва в освітній процес, О. Овчаренко та Я. Шрамко (Овчаренко & Шрамко, 2018) – досліджують міждисциплінарність у музичній освіті та її вплив на розвиток емоційного інтелекту. На міжнародному рівні вагомий внесок зробили Г. Кройц (Kreutz, Bongard, Rohrmann, Hodapp & Grebe, 2004) і його колеги, які вивчали вплив хорового співу на емоційний стан та фізіологічні показники, такі як рівень кортизолу та імунна функція. Роботи Д. Ротенберга (Rothenberg, 2024) аналізують зв'язок музичності з природними явищами, що відкриває нові горизонти для інтеграції хорового співу у природничі науки. Така широка база досліджень демонструє багатовимірність цього явища та його потенціал у формуванні гармонійно розвиненої особистості.

Хоровий спів у школі традиційно розглядається як частина музичного виховання, але його потенціал значно ширший. Через спів учні можуть глибше пізнавати історію, літературу, культуру різних народів, а також вивчати фізику звуку, особливості людської анатомії чи навіть освоювати іноземні мови. Таке поєднання дисциплін дозволяє створити умови для багатовимірного навчання, у якому знання з різних сфер взаємодоповнюються та зміцнюються. Наприклад, виконуючи пісні мовою оригіналу, школярі одночасно вдосконалюють навички вимови та розширюють свій лексичний запас, що сприяє кращому засвоєнню іноземної мови. Водночас, розгляд історичного контексту створення цих творів допомагає краще зрозуміти культурні процеси епохи.

Однією з ключових переваг інтеграції хорового співу у міждисциплінарне навчання є його вплив на емоційний розвиток учнів. Спів у колективі формує почуття єдності, вчить співпрацювати та підтримувати інших. У цьому контексті хор стає не просто засобом музичного виховання, а соціально значущим явищем, що сприяє вихованню толерантності, емпатії та командного духу. Крім того, психологи наголошують, що спів позитивно впливає на емоційний стан: допомагає знизити рівень стресу, поліпшує настрій та сприяє самовираженню. Ці

аспекти є особливо важливими у підлітковому віці, коли учні активно шукають себе та своє місце в суспільстві.

Застосування хорового співу у школі також дозволяє інтегрувати його в природничі науки. Наприклад, уроки біології можуть бути доповнені вивченням впливу співу на дихальну систему, роботу серця чи мозку. Учні можуть досліджувати, як регулярне заняття співом покращує легеневу вентиляцію або сприяє виробленню ендорфінів. На уроках фізики можна пояснити принципи акустики, розглянути поняття звукових хвиль, частоти та резонансу через практичне виконання музичних творів. Такий підхід робить складні поняття більш зрозумілими та цікавими для учнів, оскільки вони бачать їх застосування у реальному житті.

Не менш важливим є потенціал хорового співу у вивченні історії та літератури. Виконання історичних пісень чи гімнів дозволяє учням зануритися в атмосферу певної епохи, відчувати її дух та краще зрозуміти події минулого. Наприклад, українські козацькі пісні можуть слугувати ілюстрацією боротьби за незалежність, тоді як виконання європейських барокових творів відкриває епоху Відродження та раннього модерну. На уроках літератури хоровий спів може бути інтегрований через музичну інтерпретацію поезії. Вивчення віршів, покладених на музику, допомагає глибше розкрити їхній зміст, відчувати ритм і мелодику тексту. Це не лише стимулює інтерес до поезії, а й сприяє розвитку естетичного смаку.

Попри численні переваги, інтеграція хорового співу у міждисциплінарне навчання має і свої виклики. Однією з головних проблем є недостатня підготовка педагогів до реалізації такого підходу. Багато вчителів не мають достатнього досвіду чи методичних матеріалів, які б дозволяли ефективно поєднувати різні дисципліни через музику. Ще однією проблемою є обмежений час у навчальних програмах, що ускладнює проведення інтегрованих занять. Крім того, оцінювання результатів таких уроків також викликає певні труднощі, оскільки воно потребує комплексного підходу, який враховує як музичні, так і загальноосвітні досягнення учнів.

Для подолання цих викликів необхідно розробляти нові методичні матеріали, що враховують особливості інтеграції хорового співу у різні дисципліни. Важливим кроком є також підвищення кваліфікації педагогів, які працюють із хоровими колективами, через спеціальні тренінги та семінари. Залучення вчителів інших предметів до спільної роботи з хоровими керівниками може сприяти створенню міждисциплінарних проєктів. Наприклад, учитель історії та музики можуть разом організувати урок, присвячений певному періоду, у якому виконання відповідних музичних творів стане його центральною частиною.

Важливо також заохочувати учнів до активної участі у хоровій діяльності, пояснюючи їм її переваги для навчання та особистісного розвитку. Організація шкільних фестивалів, тематичних концертів чи інтерактивних занять може стати ефективним способом популяризації хорового співу серед учнів. Залучення батьків до таких заходів також допомагає створити позитивне ставлення до цього виду діяльності.

У довгостроковій перспективі інтеграція хорового співу у міждисциплінарне навчання сприяє формуванню гармонійно розвиненої особистості, здатної мислити творчо та аналітично. Використання хорового співу як інструменту інтеграції дисциплін дозволяє не лише розширити знання учнів, а й виховати у них любов до музики, культури та мистецтва.

Таким чином, хоровий спів у школі може стати ефективним засобом міждисциплінарного навчання, якщо його потенціал буде правильно використаний. Він відкриває нові можливості для освітнього процесу, робить його цікавішим і змістовнішим. Інтеграція мистецтва у різні галузі знань сприяє не лише інтелектуальному, а й емоційному та духовному розвитку учнів, що є запорукою успіху сучасної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Масол, Л. М. (2019). Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» в умовах реалізації Державного стандарту початкової освіти. Київ: Інститут модернізації змісту освіти.
2. Овчаренко, Н. А., & Шрамко, О. І. (2018). Музична освіта: філософський, мистецтвознавчий та педагогічний наголоси. Кривий Ріг: Криворізький державний педагогічний університет.
3. Rothenberg, D. (2024). David Rothenberg et les oiseaux artistes, à la recherche du son parfait. *Le Monde*.
4. Kreutz, G., Bongard, S., Rohrman, S., Hodapp, V., & Grebe, D. (2004). Effects of choir singing or listening on secretory immunoglobulin A, cortisol, and emotional state. *Journal of Behavioral Medicine*, 27(6), 623–635.

